

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Кафедра англійської філології та перекладу
Інститут філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
С.Б.Жильцов
2016 року



РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Порівняльна грамати́ка англійської та української мов

Галузь знань: 0203 гуманітарні науки

для напрямку підготовки: 6.020303 Філологія. Переклад.

(освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА	
Ідентифікаційний код 02136554	
Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма №	3037
(підпис)	(прізвище, ініціали)
«	» 20 16

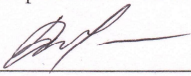
2016-2017

Порівняльна грамати́ка англійської та української мов: Програма навчальної дисципліни – К.: Київський університету імені Бориса Грінченка, 2016. – 23 с.

Укладач: Гладуш Надія Федорівна, кандидат філологічних наук, професор кафедри англійської філології та перекладу


Робоча програма затверджена на засіданні кафедри англійської філології та перекладу
Протокол № 1 від “30” серпня 2016 року

Завідувач кафедри англійської філології та перекладу



(підпис) (Якуба В.В.)
(прізвище та ініціали)

Структура програми типова. Години відповідають робочому навчальному плану. Заступник директора з науково - методичної та навчальної роботи



(підпис) Зяць Л. І.

ЗМІСТ

I. Пояснювальна записка.....	4
II. Структура програми навчальної дисципліни	
2.1 Опис предмета навчальної дисципліни	6
2.2 Тематичний план навчальної дисципліни.....	7
III. Програма.....	8
IV. Навчально-методична карта дисципліни.....	13
V. Плани семінарських занять.....	14
VI. Самостійна робота студентів.....	16
VII. Система поточного і підсумкового контролю.....	17
VIII. Орієнтовний перелік питань до курсу.....	20
IX. Орієнтовний перелік курсових робіт до курсу	22
X. Рекомендована література.....	23

I. Пояснювальна записка

Порівняльна граматики англійської та української мов є однією з провідних теоретичних дисциплін лінгвістичного циклу, які вивчаються протягом навчання у спеціальному вищому навчальному закладі.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є принципи й закономірності побудови граматики сучасної англійської мови, морфологічних та синтаксичних одиниць, особливості їх функціонування.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна **“Порівняльна граматики англійської та української мов”** тематично пов'язана з дисциплінами, що вивчаються згідно з навчальним планом освітньої кваліфікації спеціальності «Філологія. Переклад (англійська мова)»: «Практика усного та писемного мовлення», «Порівняльна лексикологія», «Вступ до мовознавства», «Вступ до спеціальності», «Практична граматики».

Основна мета вивчення курсу **“Порівняльна граматики англійської та української мов”** – навчити студентів основним принципам та закономірностям граматичної будови сучасної англійської мови в аспекті її структури та функціонування, класичним та сучасним підходам до аналізу мовних одиниць та явищ, а також розвинути у студентів науково-лінгвістичне мислення, уміння орієнтуватися у науковій лінгвістичній інформації, розуміння природи граматичних явищ та процесів. В результаті вивчення курсу студент повинен вміти:

- на основі спостереження мовних фактів робити узагальнення про ті чи інші процеси сучасної англійської мови;
- надавати правильну теоретичну інтерпретацію мовним явищам;
- ілюструвати кожне теоретичне положення конкретними мовними прикладами;
- працювати з науковою лінгвістичною літературою;
- використовувати сучасні методи лінгвістичного аналізу для аналізу мовних явищ.

Основне завдання курсу - ознайомити студентів з основними теоретичними положеннями про граматичну будову сучасної англійської та української мов з використанням сучасних лінгвістичних теорій, ввести студентів до найбільш важливих проблем сучасних досліджень стосовно будови та функціонування мов, розвинути у студентів уміння використовувати знання з граматики мови в аналізі мовних явищ у практичному викладанні англійської мови, розвинути у студентів уміння працювати з науковою лінгвістичною літературою та знаходити інформацію, що може бути використана для аналізу мовних явищ та процесів у перекладацькій практиці.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- особливості граматичної будови сучасної англійської та української мов;
- особливості природи граматичних явищ та граматичних процесів сучасної англійської та української мов;
- основні сучасні лінгвістичні теорії та підходи до аналізу мовних одиниць;
- основні методики граматики-лінгвістичного аналізу: дистрибутивний аналіз, трансформаційний аналіз, опозиційно-категоріальний аналіз, актомовленнєвий аналіз, дискурсивний аналіз.

Теоретичну основу курсу складають наукові досягнення сучасної лінгвістики у галузі граматичної семантики, категоріальної граматики, конструктивного синтаксису, лінгвістики тексту, лінгвістичної прагматики, аналізу дискурсу, когнітивної лінгвістики та психолінгвістики стосовно англійської мови. Включення у теоретичний курс граматики основ спеціальних методик граматики-лінгвістичного аналізу (дистрибутивного, опозиційно-категоріального, трансформаційного, конструктивного, актомовленнєвого, дискурсивного) дає можливість на конкретному мовному матеріалі показати шляхи наукового осмислення мовних фактів та явищ.

Структура курсу „Порівняльна грамика англійської та української мов” складається з лекційних і практичних занять, самостійної роботи студентів, системи контролю і оцінювання знань, умінь та навичок студентів.

II. Структура програми навчальної дисципліни

2. 1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс:	Напрямок, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість відповідних ECTS: <i>3 кредити</i></p> <p>Змістові модулі: <i>2 модулі</i></p> <p>Загальний обсяг дисципліни <i>108 годин</i></p> <p>Тижневих годин: <i>2 години</i></p>	<p><i>Галузь знань:</i> 0203 Гуманітарні науки</p> <p>Шифр та назва напрямку: <i>6.020303</i></p> <p>Філологія. Переклад</p> <p>освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i></p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 3</p> <p>Семестр 6.</p> <p>Аудиторні заняття: 28 години. з них: Лекції: 14 годин</p> <p>Практичні заняття: 14 годин</p> <p>Самостійна робота: 40</p> <p>Модульний контроль: 4 години</p>
		<p>Вид контролю: екзамен 36 годин</p>

2.2. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
	Змістовний модуль 1.							
1.	Структурно-системна характеристика граматичної будови англійської мови			2	2		6	
2.	Морфологія. Слово. Морфема.			2	2		4	
3.	Частини мови. Іменник. Займенник.			2	2		6	
4.	Дієслово.			2	2		6	
	Змістовний модуль 2.							
5.	Синтаксис. Теорія словосполучення.			2	2		6	
6.	Речення. Просте та складне речення.			2	2		6	
7.	Висловлення. Текст. Прагматика. Дискурс.			2	2		6	
Разом		108	28	14	14		40	4/36

ІІІ. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1.

Лекційне заняття 1. СТРУКТУРНО-СИСТЕМНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРАМАТИЧНОЇ БУДОВИ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ

Визначення теоретичної граматики як лінгвістичної дисципліни, що вивчає граматичну будову мови. Поняття граматичної будови мови. Зв'язок теоретичної граматики з практичною граматиною. Принципи граматичного аналізу. Морфологія та синтаксис як два головних розділи граматики. Комунікативна та експресивна функції мови. Системний та структурний підходи до вивчення мови. Основи системної теорії мови. Мова та мовлення. Парадигматичні та синтагматичні відносини. Поняття системи та структури. Рівні мови. Одиниці мови. Поняття міжрівневого ізоморфізму. План змісту та план вислову мовних одиниць.

Лекційне заняття 2. МОРФОЛОГІЯ

Морфема і слово як одиниці морфологічного рівня мови. Проблема означення слова як номінативної одиниці мови. Лексичний та граматичний аспекти слова. Граматичне значення. Граматична структура слова.

Граматична категорія як система виразу узагальненого граматичного значення. Опозиційна основа граматичної категорії. Опозиції привативні, градуальні, еквіполентні. Синтетичні та аналітичні показники граматичної форми.

Лекційне заняття 3. Частини мови як традиційні граматичні класи слів. Іменник як слово предметного значення.

Критерії виділення частин мови у вітчизняному та зарубіжному мовознавстві. Проблема лексико-граматичних класів слів у сучасній мові. Три основні критерії виділення частин мови: семантичний, формальний,

функціональний. Повнозначні та службові частини мови у світі цих критеріїв.

Граматично-суттєві підкласи іменника. Категорія числа іменника. Формальні та функціональні ознаки категорії числа. Проблема значення числа у різних підкласах іменників.

Проблема категорії роду. Рід як особлива лексико-граматична характеристика іменника сучасної англійської мови. Особові займенники як родові класифікатори іменників. Артикль як граматичний визначник іменника сучасної англійської мови. Загальна функціональна характеристика іменника.

Зіставний аналіз іменника англійської та української мов.

Лекційне заняття 4. Граматичні особливості дієслова

Дієслово як слово процесуального значення. Граматично-суттєві підкласи дієслова. Дієслова повної номінації та їх підкласи: акціональні та статальні, лімітивні та нелімітивні, суб'єктні та об'єктні, перехідні та неперехідні. Синтагматична класифікація дієслів. Дієслова неповної номінації та їх підкласи: допоміжні, сполучальні. Особові форми дієслова. Категорія числа. Категорія особи. Категорія часу. Категорія виду. Граматичний вид та лексичне значення дієслова. Категорія стану. Стан перехідного (об'єктного) дієслова, дійсний стан, пасивний стан. Проблема середніх станових значень дієслова.

Категорія фінитності. Проблема основної опозиції категорії фінитності. Загальна функціональна характеристика граматичних систем особових форм дієслова. Загальна граматична характеристика неособових форм дієслова.

Зіставний аналіз дієслова англійської та української мов.

Лекційне заняття 5. СИНТАКСИС

Загальна характеристика синтаксичного рівня. Синтаксичний рівень мови та його основні поняття: синтаксична одиниця, синтаксична форма,

синтаксичні відношення, синтаксичні зв'язки. Сучасні синтаксичні теорії та методи аналізу синтаксичних одиниць. Словосполучення як поліномінативна одиниця. Проблема визначення словосполучення у лінгвістиці. Принципи класифікації словосполучень. Сурядні, підрядні, предикативні словосполучення. Теорія валентності. Субстантивні словосполучення. Структурні особливості премодифікації та постмодифікації. Дієслівні словосполучення. Структурно-семантичні особливості: об'єктні, адресатні, адвербіальні словосполучення. Загальна характеристика прикметникових та прислівникових словосполучень. Зіставний аналіз словосполучень англійської та української мов.

Лекційне заняття 6. Речення, просте та складне.

Просте речення як моно предикативна синтаксична конструкція. Традиційна модель членів речення. Конструктивний аналіз речення. Неодмінність та факультативність членів речення. Ядерні речення. Синтаксичні процеси: поширення, розгортання, ускладнення, суміщення. Принципи класифікації простого речення. Комунікативні типи речення.

Типи складних речень. Зіставний аналіз речення англійської та української мов.

Лекційне заняття 7. Висловлювання. Текст. Дискурс. Прагматика.

Поняття актуального членування: тема, рема. Тема-рематичні зв'язки. Поняття пресупозиції та імплікації. Текст як одиниця найвищого рівня. Основні напрямки досліджень лінгвістики тексту. Загальні риси тексту. Тематична цілісність як аспект тексту. Семантико-синтаксична сполучуванність як аспект тексту, її роль у текстобудові. Типи зв'язків: анафоричні, катафоричні, лексичні. Поняття дейксису. Типи дейктичних маркерів: дейксис особи, дейксис місця, темпоральний дейксис, текстовий дейксис, соціальний дейксис. Прагмалінгвістичний синтаксис. Основи лінгвістичної прагматики. Теорія мовленнєвих актів. Поняття перформативності. Основні поняття теорії мовленнєвих актів: локуція,

ілокуція, комунікативний намір, умови успішності реалізації мовленнєвого акту. Класифікація мовленнєвих актів. Непрямі мовленнєві акти. Зіставний аналіз різних типів мовленнєвих актів порівнюваних мов.

Основи аналізу дискурсу. Комунікативні постулати П.Грайса: постулат інформативності, постулат істинності, постулат релевантності, постулат ясності вислову. Імплікатури дискурсу. Принцип ввічливості. Україномовна і англomовна вербальна комунікація.

IV. Навчально-методична карта навчальної дисципліни

Разом - 108 , лекції – 14 год., семінарські заняття - 14 год., проміжний модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 40 год., екзамен – 36 год.

Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2
Назва модуля	Структурно-системна побудова англійської мови. Морфологія.	Синтаксис. Речення. Текст. Дискурс.
Кількість балів за модуль	93	76
Лекції	1-4	5-7
Семінарські заняття	1-4	5-7
Кількість балів за присутність на лекціях	1	1
Кількість балів за роботу на семінарських заняттях	10 x 4=40 1 x 4= 4	10 x 3=30 1 x 3=3
Самостійна робота	4x5=20 балів	3x5=15 балів
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)	Модульна контрольна робота (25 балів)
Підсумковий контроль	ПМК (36)	

V. Плани семінарських занять

Семінар 1.

1. Предмет порівняльної граматики англійської та української мов.
2. Системний та структурний підходи до вивчення мови.
3. Парадигматичні та синтагматичні відносини.
4. Морфема і слово як одиниці морфологічного рівня мови. Лексичний та граматичний аспекти слова. Граматичне значення. Граматична структура слова.
5. Парадигма форм як категоріальна підсистема. Опозиційна основа граматичної категорії. Опозиції привативні, градуальні, еквіполентні.

Семінар 2.

1. Граматичні класи слів у порівнюваних мовах. Проблема лексико-граматичних класів слів у сучасній мові. Три основні критерії виділення частин мови: семантичний, формальний, функціональний.
2. Іменник як слово предметного значення. Граматично-суттєві підкласи іменника. Зіставний аналіз іменника в порівнюваних мовах.
3. Категорія числа іменника. Формальні та функціональні ознаки категорії числа. Проблема значення числа у різних підкласах іменників.
4. Проблема категорії роду. Рід в українській та англійській мовах.
5. Артикль в англійській мові як граматичний визначник іменника. Парадигма детермінованих форм іменника та її лексико-категоріальна основа.
6. Загальна функціональна характеристика іменника.

Семінар 3.

1. Дієслово як слово процесуального значення. Граматично-суттєві підкласи дієслова. Дієслова повної номінації та їх підкласи: акціональні та статальні, лімітивні та нелімітивні, суб'єктні та об'єктні, перехідні та неперехідні. Зіставний аналіз дієслова в порівнюваних мовах.
2. Синтагматична класифікація дієслів. Дієслова неповної номінації та їх підкласи: допоміжні, сполучальні.
3. Особові форми дієслова. Категорія числа. Категорія особи. Категорія часу. Проблема загально поняттєвої категорії часу та категоріальних дієслівних систем часу.
4. Проблема форми майбутнього часу. Абсолютні та відносні значення часових форм дієслова.
5. Категорія виду. Граматичний вид та лексичне значення дієслова.
6. Категорія стану. Стан перехідного (об'єктного) дієслова, дійсний стан, пасивний стан. Проблема середніх станових значень дієслова.

7. Категорія фінитності. Проблема основної опозиції категорії фінитності.

8. Загальна функціональна характеристика граматичних систем особових форм дієслова.

Семінар 4.

1. Загальна характеристика синтаксичного рівня.

2. Синтаксис словосполучення. Принципи класифікації словосполучень. Сурядні, підрядні, предикативні словосполучення. Теорія валентності. Субстантивні словосполучення. Структурні особливості премодифікації та постмодифікації. Дієслівні словосполучення. Структурно-семантичні особливості: об'єктні, адресатні, адвербіальні словосполучення.

3. Просте речення як моно предикативна синтаксична конструкція. Традиційна модель членів речення. Конструктивний аналіз речення. Неодмінність та факультативність членів речення. Ядерні речення. Синтаксичні процеси: поширення, розгортання, ускладнення, суміщення. Принципи класифікації простого речення. Комунікативні типи речення.

4. Складне речення як полі предикативна конструкція. Типи складних речень. Класифікація складнопідрядних речень за типом підрядних. Класифікація складносурядних речень за формою та способом зв'язку. Проблема ускладненого речення як перехідного типу від простого до складного речення.

Семінар 5.

1. Речення-висловлення як основна комунікативна одиниця.

2. Теорія мовленнєвих актів. Поняття актуального членування: тема, рема.

3. Тема-рематичні зв'язки.

4. Поняття пресупозиції та імплікації.

5. Текст як одиниця найвищого рівня. Основні напрямки досліджень лінгвістики тексту. Загальні риси тексту.

Семінар 6.

1. Тематична цілісність як аспект тексту. Семантико-синтаксична сполучуваність як аспект тексту, її роль у текстобудові.

2. Типи зв'язків: анафоричні, катафоричні, лексичні. Поняття дейксису. Типи дейктичних маркерів: дейксис особи, дейксис місця, темпоральний дейксис, текстовий дейксис, соціальний дейксис.

3. Основи лінгвістичної прагматики. Теорія мовленнєвих актів. Поняття перформативності.

4. Основні поняття теорії мовленнєвих актів: локуція, ілокуція,

комунікативний намір, умови успішності реалізації мовленнєвого акту.

5. Прямі/ непрямі мовленнєві акти. Зіставний аналіз мовленнєвих актів в порівнюваних мовах.

Семінар 7.

1. Основи аналізу дискурсу. Теорія дискурсу.
2. Комунікативні постулати П.Грайса: постулат інформативності, постулат істинності, постулат релевантності, постулат ясності вислову.
3. Імплікатури дискурсу.
4. Принцип ввічливості. Ввічливість в порівнюваних мовах.

VI. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
1. Предмет порівняльної граматики. Системний та структурний підходи до вивчення мови.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття	5	I-II
2. Граматичні класи слів в порівнюваних мовах. Іменник.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття модульний контроль	5	II-III
3. Дієслово як слово процесуального значення в порівнюваних мовах.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття модульний контроль,	5	III-IV
4. Синтаксис словосполучення, речення в порівнюваних мовах.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття модульний контроль,	5	IV-V
5. Речення-висловлення як основна комунікативна одиниця в порівнюваних мовах.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття модульний контроль	5	
6. Текст. Дейксис. Теорія мовленнєвих актів.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття модульний контроль	5	
7. Основи аналізу дискурсу. Теорія дискурсу.	Семінарське заняття, індивідуальне заняття модульний контроль	5	
Разом: 24 години		35	

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО та ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Порівняльна граматики англійської та української мов» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування практичних(семінарських) занять	1	7	7
3.	Виконання завдань з самостійної роботи (д. з.)	5	7	35
4.	Робота на семінарському занятті	10	7	70
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
Максимальна кількість балів				169

Коефіцієнт розрахунку рейтингових балів $60/169=0,35$

Таблиця 7.2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Підсумкова кількість балів (max – 100)	Оцінка за 4-бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
1 – 34	«незадовільно» (з обов'язковим повторним курсом)	F
35 – 59	«незадовільно» (з можливістю повторного складання)	FX
60 – 74	«задовільно»	ED
75 – 81	«добре»	C
82 – 89	«добре»	B
90 – 100	«відмінно»	A

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після

	закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.
--	-----------------------------------------------------------------------------

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Науково-дослідні роботи та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських або індивідуальних заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

VIII. Орієнтовний перелік питань до курсу:

1. The subject of contrastive grammar. The scope of linguistics.
2. The grammatical structure of the English and Ukrainian languages. Morphology and syntax as two main parts of grammar.
3. Language as a system and structure. Language levels. The dichotomy of language and speech.
4. Systemic relations in language. Syntagmatic relations. Paradigmatic relations.
5. The morpheme as an elementary meaningful unit. Classification of morphemes.
6. The word as the smallest naming unit and the main unit of morphology. Lexical and grammatical aspects of the word. Types of grammatical Meanings.
7. Grammatical (morphological) categories. The notion of opposition as the basis of grammatical categories. Oppositional analysis. Types of oppositions.
8. Grammatical categories in communication. Reduction of grammatical opposition.
9. Parts of speech in English and Ukrainian. Different approaches to the classification of parts of speech.
10. The noun as a part of speech in English and Ukrainian. Morphological, semantic and syntactic properties of the noun. Grammatically relevant classes of nouns.
11. The category of number in English and Ukrainian. Formal and functional features of the number category. The problem of number in different subclasses of nouns.
12. The category of case in English and Ukrainian nouns. The evolution of theoretical interpretations of the category of case in English.

13. The problem of gender in English. Personal pronouns as gender indicators of nouns. Sex distinctions in the system of the noun. Gender in Ukrainian.
14. Noun determiners. The article in English. The problem of the zero article.
15. The verb as a part of speech in English and Ukrainian. Grammatically relevant subclasses of verbs (transitive/intransitive, terminative/non terminative).
16. Syntagmatic properties of verbs in English and Ukrainian.
17. The category of tense in English. Tense oppositions. Absolute and relative tense meanings of English tense-forms.
18. The problem of perfect. In English.
19. The category of aspect. Aspect oppositions in English and Ukrainian.
20. The category of voice. Voice opposition in English and Ukrainian. The number of voices in English.
21. The category of mood. The problem of mood opposition. Mood and modality in English and Ukrainian.
22. Syntax. Basic Syntactic Notions.
23. The Word Group Theory. Noun phrases in English and Ukrainian. Verb Phrases in English and Ukrainian.
24. Syntactic theories. Syntactic Processes in English and Ukrainian.
25. The sentence – the main communicative unit. Classification of sentences.
26. Pragmatic aspect of the sentence. Speech Acts in English and Ukrainian.
27. Maxims of conversation.
28. Text Linguistics. Cohesion and coherence. Deixis.
29. Text types.
30. Discourse. Speech Strategies in English and Ukrainian.

ІХ. Орієнтовний перелік курсових робіт до курсу

1. Nominal grammatical categories in English and Ukrainian
2. Verbal grammatical categories in English and Ukrainian
3. One-member sentences in English and Ukrainian
4. Compound sentences in English and Ukrainian
5. Complex sentences in English and Ukrainian
6. Speech acts comparison in English and Ukrainian
7. Communicative strategies and tactics in English and Ukrainian speech
8. Non-verbal English and Ukrainian communication
9. Gender differences in English and Ukrainian
10. Mood and modality in English and Ukrainian.
11. Noun determiners. The English article. The problem of the zero article.
12. Syntagmatic properties of verbs.
13. The category of mood in English and Ukrainian. The problem of mood opposition. Mood and modality.
14. Function words in Modern English and Ukrainian.
15. Direct Speech Acts in Modern English and Ukrainian.
16. Politeness in English and Ukrainian.
17. Indirect Speech Acts in English and Ukrainian.
18. Discourse Strategies in English and Ukrainian

Х. Рекомендована навчально-методична література.

Основна:

1. Гладуш Н.Ф. Теоретична грамати́ка англійської мови в таблицях: Навчальний посібник. – Київ: ТОВ “ВТС Принт”, 2012. – 188 с.
2. Иванова И.П., Бурлакова В.В., Почепцов Г.Г. Теоретическая грамматика современного английского языка. – М.: Высшая школа, 1981.
3. Левицький А.Е. Порівняльна грамати́ка англійської та української мов: Підручник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2008.
4. Blokh M.Y. A Course in Theoretical English Grammar. – М.: Высшая школа, 2003.
5. Karamysheva I. Contrastive Grammar of English and Ukrainian Languages. – Vinnytsia: Nova Knyha Publishers, 2012.
6. Morokhovskaya E.J. Fundamentals of Theoretical Grammar. – Kiev: Vysca Skola, 1984.

Додаткова література

1. Гальперин И.Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М.: Наука, 1981.
2. Почепцов Г.Г. Конструктивный анализ структуры предложения. – Киев: Вища школа, 1971.
3. Раєвська Н.М. Теоретична грамати́ка сучасної англійської мови. – Київ: Вища школа, 1976.
4. Brown G., Yule G. Discourse analysis. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1983.
5. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. – Cambridge: Cambridge Univ. Press, 1995.
6. Leech G.N. Principles of Pragmatics. – London, New York: Longman, 1983.
7. Widowson H.G. Linguistics. - Oxford: Oxford Univ. Press, 1996.
8. Yule G. Pragmatics. – Oxford: Oxford Univ. Press, 1996.